

Миграционна криза, нативистки нагласи и секюритизация в държави-членки на Европейския съюз

Мими Корнажева

Migration Crisis, Nativist Attitudes and Security Concerns in European Union Member States.

The topicality of this study derives from the migration crisis Europe has been facing since 2014. The problem is discussed in terms of its impact on nativist political attitudes and security concerns. It argues, that the migration crisis is used by far right/radical parties for social construction of anti-immigration policy responses with the aim to raise further electoral support and widen their political niche.

Key words: EU member states, migration crisis, securitization, nativism

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата миграционна криза се превръща в един от най-острите политически проблеми на съвременна Европа. Управленският елит на европейските институции и на държавите-членки трябва да отговори едновременно на редица предизвикателства във външно- и вътрешнополитически план: как да се справим с военните конфликти по южната граница на ЕС и да спрем бежанската вълна; как да разграничим политическите от икономическите мигранти; как да гарантираме, че в миграционния поток няма да се вляят терористи; как да разпределим новите мигранти в отделните държави; как да социализираме вече приетите бежанци – да им осигурим подслон, храна, образование, здравеопазване, работа; как да ги интегрираме, щото да разчитаме на тяхната лоялност; как да гарантираме вътрешната сигурност на европейските граждани в контекст на терористична заплаха; как да опазим външните граници на ЕС.

Управленският елит на европейските институции и на държавите-членки обаче се сблъсква и с изключително важния въпрос за опасността от нарастване на нетърпимостта към „различния“ и на проявите на ксенофобия. От началото на 21 век тази тема намира хранителна почва в източното разширяване на Европейския съюз и в глобалната финансова криза от 2007 г. Развива се в контекста на присъединяването на България и Румъния в ЕС от 2007 г. и на гръцката дългова криза от края на 2009 г. Днес тя е вече част от трайно установена политическа реторика, която взема на прицел мигрантите, прииждащи откъм външните граници на Европейския съюз.

Това изследване търси отговор на въпроса дали настоящият миграционен поток предизвиква изключително тежка криза в Европа или крайнодесни/радикални партии (КДРП) се фокусират върху социално конструиране на нативистки нагласи и асоциирани с мигрантите екзистенциални заплахи (секюритизация), за да разширяват електоралното си влияние и увеличават нишата си на политическия пазар.

Крайнодесните и радикалните партии¹ имат редица общи характеристики. И двата типа партии приемат демокрацията и изборите като източник на властта. Отдават предпочитание на пряката демокрация – чрез подети от народа референдуми, за сметка на представителната. Говорят за „чистки“, които да свалят от власт елитите, смятани за корумпирани и откъснати от народа. Исканията им за чистка са насочени към mainstream-партиите на социалдемократите, либералите и консервативната десница. За тях народът е непреходна ценност, включваща мъртвите, живите и идните поколения, свързани чрез непроменящо се и единно културно наследство. Те са изразители на политическото искане да се

¹ Вж. по-подробно в Жан-Ив Камю. *Мутиращите крайни десници в Европа, 20ти март 2014.* //<
<http://bg.mondediplo.com/article1190.html>>

разграничават „коренните“ представители на нацията от имигрантите и по-конкретно от неевропейците, чието право на пребиваване, както и икономическите и социалните им права, трябва да бъдат ограничени.

Традиционната крайна десница е антисемитска и расистка, радикалните десни партии извеждат на преден план нова фигура на врага (който е вътрешен и външен) – исляма. И към него се причисляват всички, идващи от страни с традиционно мюсюлманско вероизповедание. Радикалните десни партии не се противопоставят силно на демокрацията и защитават пазарната икономика, доколкото тя позволява на хората да проявяват своята предприемчивост. Проповядваният от тях капитализъм обаче е протекционистки и има строго национален характер. Поради това те са враждебно настроени към глобализацията. Те приемат държавната намеса не само при упражняването на суверенните права на държавата, но и когато тя трябва да закриля отхвърлените от глобализираната икономика.

Крайнодесни и радикали си приличат по разделителните линии, които чертаят: **националната държава срещу европейското управление; идеята за „една земя, един народ“ срещу мултикултурното общество; първенството на общността срещу „тоталното подчинение на живота на печалбарската логика“.** Крайнодесните обаче напълно отхвърлят парламентарната демокрация и идеологията на човешките права, а радикалните десни се приспособяват към тях. Политологът Уве Бакес посочва, че съществуващата в Германия юридическа норма приема за легитимно да се критикува установеният икономически и социален ред. Същевременно обаче **екстремизмът се определя като опасност за държавата, тъй като отхвърля всички ценности, съдържащи се в Основния закон.**²

МИГРАЦИОННАТА КРИЗА В ЕВРОПА ДНЕС

Европа познава много преселения на народите.

През 18 и 19 век, например, европейците са напуснали континента. В колониалната епоха европейци са емигрирали към различни части на света и са ги заселвали с имигранти, като са подчинявали (и избивали) коренните жители. След първите мигранти пристигали останалите членове на европейските семейства и броят им растял. Към създаването на Нов свят пък тръгвали принудително като роби милиони африканци. Сега мигранти от бившите колонии поемат към Европа, предизвиквайки най-голямата криза след края на Втората световна война. Те тръгват, защото знаят, че това е богат, но застаряващ континент. В края на 19 век в европейските държави са живели около 25% от населението на света. В началото на 21 век европейците са само 7% от населението на планетата. Съвсем различна е картината обаче в близост до Европа. Населението в съседните региони е бедно, младо и нараства бързо. То има своите напълно разбираеми мотиви да избере съдбата на **икономически мигрант** в Европа.

Днес южното съседство на Европа, Близкият изток, обаче се асоциира с политически турбуленции, които са много по-драматични от икономическите. Това е регион не само от пост-колониалното, но и от пост-съветското пространство. След края на Студената война наследници и на колониалния, и на комунистическия режим аспирират да възстановят влиянието си върху него. От друга страна, освободени от контрола на двуполостния свят и притискани от натиска на глобализацията, местни идентичности възраждат стремежите си за независимост. Те се уповават на мита за възхода на арабския халифат от 7-8 век и противопоставят своите ценности на западните. Служат си с терор и сеят смърт. Опитват се да чертаят нови политически граници, в рамките на които да налагат собствените си радикални интерпретации на

² Вж. Uwe Backes, *Political Extremes: A Conceptual History From Antiquity to the Present* (Политически крайности: история на понятието от Античността до наши дни), Routledge, Абингдън (Великобритания), 2010.

политическия ислям. В такава крайно сложна среда животът на местните хора е изложен на множество рискове, застрашено е физическото им оцеляване. Лишени от сигурност, голяма част от тях избират съдбата на **политически мигранти (бежанци)**, които тръгват към Европа и очакват защитата там, където ценности като правата на човека са норма на обществения живот.

Каква е реакцията на европейските политици?

Без да навлизаме в детайли, ще посочим, че лидерите от политическия мейнстрийм (десни, леви и центристски партии) на старите държави-членки предлагат разнопосочни решения на миграционния натиск в Европейския съюз, но повечето гравитират около тезата, че бежанците могат да се надаяват на убежище, а икономическите мигранти ще бъдат третираны като нелегални мигранти и ще трябва да се върнат у дома. Очертава се разлом по оста изток-запад и липса на солидарност, демонстрирана от страна на лидери от посткомунистически страни във вид на отказ да бъдат приемани мигранти.

Каква е реакцията на европейските граждани?

От доброволци, които предлагат помощи, до протестиращи ксенофоби, те са и загрижени, и объркани. Много от тях са склонни да приемат, че миграцията от останалата част на света е естествен процес. Те са наясно, че трябва да защитават правото на живот на всяко човешко същество като висша европейска ценност. Те осъзнават също тъй, че икономиките им се нуждаят от млада работна сила. Същевременно обаче, те настояват, че новите европейци ще трябва да бъдат принудени да приемат европейските ценности. И са скептични, защото се опасават от хора с консервативни и сексистки убеждения (трагедията в Кьолн), както и от екстремисти, подготвени за джихад и терор (пресния спомен от атентатите в Париж). Проучване на Евробарометър³, поръчано от Европейския парламент, показва нарастващата тревожност на европейците през 2015 г. Безпокойството от имиграцията и тероризма е показало най-голямо увеличение в сравнение с другите страхове на европейците, изследвани през 2013 г., като безработицата, социалните неравенства и финансовата криза. За 47% от анкетираните, имиграцията е най-голямото предизвикателство пред ЕС и държавите членки, за разлика от 14% през 2013 г. Опасенията от тероризъм са споделени от 26% от анкетираните европейци в сравнение с 11% през 2013 г.

Тъкмо в такава сложна социално-психологическа среда се настаняват крайнодесни и радикални партии. Те предлагат загриженост за сигурността на местните граждани, като афишират **нативистки нагласи** и се впускат в политическа реторика, която може да кулминира в социално конструиране на екзистенциални заплахи, асоциирани с мигрантите, или накратко казано, **секюритизация**.

Нативизъм е политическо убеждение, че държавата трябва да фаворизира местното, коренното население, а не имигрантите. В САЩ нативизмът избуява в контекста на големия поток от европейски мигранти към Източния бряг през 19 век и в по-малка степен при пристигането на китайски мигранти на Западния бряг. Късният 20 век става свидетел на съживяване на нативизма в САЩ и Европа. Разпадането на Съветския съюз и на другите комунистически режими в Европа катализира миграционни потоци от Централна и Източна Европа към Западна Европа и САЩ. Към Западна Европа се насочват и мигранти от Азия, а към САЩ – от Латинска Америка. У местното коренно население започват да се насаждат опасения, че

³ Вж. по-подробно в: *2/3 от европейците смятат, че проблемът с мигрантите трябва да се решава централно от ЕС* /<<http://www.mediapool.bg/23-ot-evropeitsite-smyatat-che-problemat-s-migranite-tryabva-da-se-reshava-tsentralno-ot-es-news240498.html>>

пришълците ще предизвикат нежелана промяна. Нативизмът става израз на такива страхове и може да се определи като **противопоставяне на имиграцията**⁴.

Най-честите твърдения на нативистите са обобщени по следния начин:

- заради имигрантите държавните разходи ще надхвърлят приходите,
- имигрантите ще се затворят в свои общности и ще откажат да учат езика/ците на държавата домакин,
- имигрантите ще заемат работни места при по-ниско възнаграждение и така ще предизвикат социален дъмпинг,
- имигрантите ще проблематизират чувството за общност и национална идентичност,
- имигрантите ще повлияят неблагоприятно върху околната среда и ще допринесат за използване на повече от и бездруго оскъдните ресурси,
- имигрантите ще окажат натиск върху социалните системи,
- имигрантите ще предизвикат по-голяма необходимост от социално услуги като болници и полиция,
- имигрантите ще повишат нивото на престъпността,
- имигрантите ще доведат до свръхнаселеност заради по-висока раждаемост и ще претопят местното население,
- имигрантите ще допринесат за по-голямо търсене на жилища и за повишаване цената на наеми и имоти.

Секюритизацията⁵ е теоретично понятие, свързано с изследване на проблеми на сигурността и дискутирано от конструктивистите на Копехангенската школа в края на 90-те години на миналия век. Авторите предлагат класифициране на темите от обществен интерес по следния начин: неполитизирани, политизирани и секюритизирани. Неполитизирани са тези теми, с които държавата не се занимава и които не са предмет на обществен дебат. Политизирани са темите, които са предмет на някоя публична политика и политическата система се занимава с тях. Секюритизирани са тези проблеми, за които се предлага вземане на извънредни мерки извън обичайните процедури на държавата. Акт на **секюритизация е тъкмо това призоваване една политизирана тема да се превърне в предмет на политика за сигурност**. В този смисъл секюритизацията се разглежда като екстремна, крайна форма на политизиране. Става дума за портретиране на тема като екзистенциална заплаха, като заплаха за оцеляването на индивиди, общности, организации, държави или наддържавни обединения.

НАТИВИСТКИ НАГЛАСИ И СЕКЮРИТИЗАЦИЯ ОТНОСНО МИГРАЦИЯТА В ДЪРЖАВИ-ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

В тази част от нашата студия ще изследваме пет казуса в държави-членки на ЕС (Австрия, Швеция, Унгария, Холандия, Франция) и ще се позовем на проучване на публициста Nick Gutteridge за други шест европейски страни. Ще представим аргументи за нарастващото влияние на крайно десни/радикални партии и за техните практики за социално конструиране на нативизъм и секюритизация в контекста на актуалната миграционна криза.

⁴ Betz, Hans-Georg. "Against the 'Green Totalitarianism': Anti-Islamic Nativism in Contemporary Radical Right-Wing Populism in Western Europe," // Christina Schori Liang, ed. *Europe for the Europeans*, 2007, Schrag Peter. *Not Fit For Our Society: Immigration and Nativism in America*, University of California Press, 2010

⁵ Вж. Buzan, Wæver and de Wilde. *Security: A New Framework of Analysis*. Lynne Rienner Pub, 1997

Австрия

Крайнодясната/радикалната политика и конструиращите я КДРП обикновено изнасят на преден план европейския спомен за австрийците като нацията, родила Адолф Хитлер. Миграционната криза обаче се оказа по-въздействаща от спомена. През 2015 г. стотици хиляди пресякоха австрийските граници в похода си към по-добър живот в Германия. Анти-имиграционната реторика и призивите за ограждения по австрийските граници на **Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ), Партия на свободата** я позиционираха във възникналия политически вакуум като защитник на австрийската култура. В края на септември 2015 партията успешно шурмува местните избори и удвои своя дял от гласоподаватели до 30%, като си осигури 18 места (от общо 56) в провинция Горна Австрия – индустриалното сърце на Австрия. Така Партията на свободата стана втора след управляващите консерватори. В началото на октомври партията продължи своя възход, като спечели една трета от гласоподавателите за кмет на Виена, традиционно считана за една от най-либералните европейски столици. Партията на свободата показа ръст и при проучванията на общественото мнение през 2015, като в някои случаи е водила с 10 пункта.

Въз основа на тези резултати **FPÖ може да бъде определена като най-добре представилата се крайнодясна партия в държава-членка на Европейския съюз**. За анализаторите няма съмнение⁶, че тя привлича подкрепа, подклаждайки страховете и отправяйки антиимиграционни послания към избирателите във време на масирана вълна от мигранти, превърнала Австрия в основната транзитна страна от Унгария към Германия и в страна, която е атрактивна като крайна дестинация. Според официални данни броят на кандидатите за убежище в Австрия расте⁷. Най-голям брой кандидати за убежище за третата четвърт на 2015 г. е регистриран в Германия и Унгария (и в двете страни те са над 108 000, или 26% от общия брой за целия ЕС), следва ги Швеция (42 500, или 10%), Италия (28 400, или 7%) и Австрия (27 600, или 7%). Тези пет държави обхващат повече от 75% от всички нови кандидати за убежище в ЕС-28. Тенденциите за динамика на данните са различни за различните страни. Например през третата четвърт на 2015г. кандидатите за убежище в Унгария са нараснали 13 пъти в сравнение със същото тримесечие на 2014. Във Финландия те са 15 пъти повече. Австрия има 4 пъти повече регистрирани кандидати и е страната с третия най-голям дял в Европейския съюз.

Според министър-председателя на Горна Австрия Josef Pühringer от Австрийската народна партия (спечелила местните избори през 2015 г.) възходът на Партията на свободата може да се обясни с този нов поток от чужденци и се дължи на нейната антиимиграционна и интиислямска платформа, а не на предлагани решения за подобряване на регионалната политика. Активисти на Партията на свободата са подклаждали гнева на гласоподавателите с факта, че върху градовете се оказва натиск да приемат имигранти⁸.

Един от предизборните лозунги на тази партия е откровен призив за **секюритизация** и гласи: „Сигурност за нашите граници вместо отворени граници за престъпници“. Нейният лидер Heinz-Christian Strache обещава, че вотът за Партията

⁶ *Austrian far-right party ejects MP over anti-Semitic comments*. (Reporting by Francois Murphy; Editing by Mark Heinrich) World | Mon Nov 2, 2015 3:47pm EST// <http://www.reuters.com/article/us-austria-antisemitism-idUSKCN0SR1Z220151102>

⁷ Вж. още данни в: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_quarterly_report

⁸ *Austria's Right-wing populist party makes huge gains fuelled by migrant crisis fears*// <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/austria/11896406/Austrias-Right-wing-populist-party-makes-huge-gains-fuelled-by-migrant-crisis-fears.html>

на свободата е вот срещу ислямизация на австрийската култура⁹. Популярен става и един римуван партиен лозунг: "More courage for Viennese blood, too many foreigners does no-one any good" (Повече смелост за виенската кръв, твърде много чужденци не носят добро за никого)¹⁰.

Швеция

От 2014 г. партия **Swedish Democrats (SD)**, **Шведски демократи** разполага с 14% от местата в парламента на страната – 49 места от 349 местния парламент и е третата по влияние партия в Швеция¹¹. С тази втора по изборните си резултати в ЕС партия шведската политика прави ксенофобски завой. *Ислямизмът е нацизмът и комунизмът на нашето време, трябва да го посрещнем с отвращение и да му дадем много по-силен отпор*, това е посланието на партийните активисти. Шведските избиратели са привлечени от тази партия, защото тя дава глас и на онези, които не одобряват политическия елит от партиите на мейнстрийма.

Антиимиграционната реторика на партията е обединена около девиза *Пазете Швеция шведска*. С приглушени интонации се лансира идеята, че на бежанците трябва да се помага в техния дом, там, където е възникнала тяхната трагедия. Това е знак, че тази партия прави опит да се разграничи от образа си в миналото, когато е била асоциирана с неонацистки и други екстремистки групи. Лидерът на партията Jimmie Akesson настоява за нулева толерантност към расизма и много внимателно се опитва да се представи като говорител на шведската култура на толерантност към малцинствата. Тази толерантност се изразява във факта, че за разлика от други държави-членки слабонаселена Швеция приема автоматично всички бежанци от сирийския военен конфликт.

Още в кампанията през 2010 г. младият лидер избра антиислямско говорене и стремеж към формиране на **нативистки нагласи**. В рекламен клип на партията беше показана възрастна жена, която бавно върви към социалната служба. На фона на катастрофично звучаща музика се чува глас: *Избирайте от какво да спестявате – от пенсии или от имиграционни бюджети*. В следващия момент пенсионерката е отнесена от група жени с бурки. Тогава, пет години след като Akesson беше поел лидерството, партията му спечели близо 6% от вота на общите избори. След 4 години той вече е заявил, че партията му е широка и включваща, но ще се бори срещу политическия ислям. В контекста на разрастваща се миграционна криза подкрепата за Шведски демократи е нараснала с 8%.

Дом на само 9,5 милиона души, Швеция прие 190 000 бежанци от Близкия изток само за 2015 г. Очевидно част от традиционно либералните шведи са в плен на страх от предимно мюсюлманските имигранти и разнопосочното говорене за тяхната (не)възможна интеграция. Затова обръщат гръб на социалистическите политици и прегръщат антиимигрантските идеи на крайнодесните и радикалите. Така Шведски демократи успя да спечели две евродепутатски места, стана част от европейското политическо настояще и усили политическата група на Европа на свободата и пряката демокрация – евроскептици, които се противопоставят на интеграционния проект за Европа.

⁹ *Refugee crisis is a boon to Vienna's far-right party.* // <<http://www.dw.com/en/refugee-crisis-is-a-boon-to-viennas-far-right-party/a-18772019>>

¹⁰ *Controversial slogans not racist, says Austria's far-right.* // <<http://www.dw.com/en/controversial-slogans-not-racist-says-austrias-far-right/a-5927239>>

¹¹ *Profile: Far-right Sweden Democrats.* // <<http://www.bbc.com/news/world-europe-29202793>>

Унгария

Влиянието на крайнодесните/радикалите в Унгария расте и по този индикатор те са трети измежду себеподобните си в останалите държави-членки на Европейския съюз.

През 2015 г. унгарският министър-председател Viktor Orbán остро атакува миграционната политика на ЕС, заявявайки, че притокът на мюсюлмански бежанци представлява заплаха за християнските корени на Европа. Той настоява, че идващите в Европа са отгледани с друга религия и са представители на съвсем друга култура. Мнозинството не са християни, а мюсюлмани, Европа и европейската култура имат християнски корени. *Не трябва ли да ни алармира това, че не сме в състояние да опазим нашите европейски християнски корени*, пита той. Ако говорим за християнски ценности, не е ли най-значимата ценност да защитим човешкото достойнство, което е в опасност където и да е по света, е отговорът, който канцлерът на Германия, приемащата най-много бежанци държава, дава¹². Подобни аргументи обаче не са в състояние да променят твърдата позиция на унгарския премиер. В други свои коментари той сравнява бежанския поток с армия и твърди, че Европа е попаднала в хватката на лудостта¹³.

Тази реторика, асоциирана с **Fidesz**, дясноцентристката партия на Viktor Orbán, често е в съзвучие с крайно дясното говорене на активистите на **Jobbik**. На парламентарните избори през 2014 един от всеки пети унгарец е гласувал за крайнодясната/радикална партия Jobbik¹⁴. И това се случва въпреки и бездруго категоричната антиимигрантска политическа позиция на Fidesz.

Jobbik е движение, популярно с прокламираната си амбиция да се бори за по-добра Унгария. Като спечели 20.54% от унгарския вот, то постигна ръст от 4% в сравнение с изборния си резултат от 2010 г. Около милион унгарци са подкрепили Jobbik, партията, известна с последователна антисемитска и антиромска политическа идеология и с паравоенната си групировка Унгарски гард.

По отношение на имиграцията партията открито **секоритизира**¹⁵, като прави пряка връзка на имиграцията с криминалност и тероризъм и настоява бежанците да се заключат в лагери, а икономическите мигранти да бъдат връщани обратно от границата. Márton Gyöngyösi, депутат от Jobbik и заместник на партийния лидер Gábor Vona през 2012 г. призова унгарския парламент да се каталогизират унгарските евреи и да се наблюдават непрекъснато като потенциален риск за националната сигурност.¹⁶ Lajos Rig от Jobbik успя да спечели срещу кандидата на Fidesz, след като беше споделил статия, която обвинява евреите, че използват циганите като „биологическо оръжие“ срещу коренните унгарци.

Друга основна цел на крайнодясната/радикална партия е формирането на **нативистки нагласи**. Още с водещия си лозунг партията конструира основното си внушение: "Унгария принадлежи на унгарците". По-важен е обаче въпросът доколко това конструиране се превръща в социален факт. За да отговорим на него, ще си послужим с данни от социологическо проучване на Medián, извършено чрез 1200

¹² *Orban: Muslims threaten European identity*. Published: 04 Sep 2015 // <<http://www.thelocal.de/20150904/orban>>

¹³ *Ian Traynor in Brussels: Migration crisis: Hungary PM says Europe in grip of madness*. Thursday 3 September 2015 11.09 BST //< <http://www.theguardian.com/world/2015/sep/03/migration-crisis-hungary-pm-victor-orban-europe-response-madness>>

¹⁴ *The 2014 Hungarian parliamentary elections, or how to craft a constitutional majority* . By Cas Mudde April 14, 2014 // <<https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/04/14/the-2014-hungarian-parliamentary-elections-or-how-to-craft-a-constitutional-majority/>>

¹⁵ *Jobbik's policy proposals realized by Fidesz: A summary in 10 points* // <http://deconspirator.com/2015/05/15/jobbiks-policy-proposals-realized-by-fidesz-a-summary-in-10-points/>

¹⁶ *Anti-Semitism in Hungary. Márton's list*. Nov 28th 2012//< <http://www.economist.com/blogs/easternapproaches/2012/11/anti-semitism-hungary>>

интервюта в 100 населени места ат 11 до 15 септември през 2015 г.¹⁷. Общият резултат от изследването е, че унгарците се страхуват от бежанците. Опасяват се най-вече от зарази – тези странници ще ни донесат болести, вярват унгарците. И тези опасения са въпреки многократно повтаряните твърдения на медицинската общност, че такива опасности практически не съществуват. На въпрос дали одобряват или не издигането на ограда по границите със Сърбия и Хърватия 68 % от унгарците отговарят положително. Не е изненада, че най-голяма е подкрепата сред гласоподавателите на Jobbik (80%) и на Fidesz (87%). Зададен е и въпрос дали унгарците смятат, че мюсюлманите ще станат мнозинство в Европа. 54% от избирателите вярват, че това е възможно, но най-висок процент отново се забелязва при електората на Fidesz (70%) и Jobbik (63%). Общият извод от изследването потвърждава тезата, че социално конструираните нативистки нагласи у голяма част от унгарските граждани са един от очевидните резултати от дейността на Jobbik. Правителствената пропаганда също е била успешна и е изградила недоверие към чужденците.

Холандия

Partij voor de Vrijheid (PVV), Партия за свобода на Geert Wilders е четвърта по влияние в страната и е известна с лозунга си "По-голяма сигурност, по-малко имиграция". Този статус тя придоби след изборите през 2010, когато спечели 24 места в 150-местния парламент. Тогава партията се присъедини към управляващата коалиция, но през 2012 оттегли подкрепата си. Социологическо проучване от началото на 2016 г., проведено от Peil.nl¹⁸, показва, че ако изборите са сега, PVV, партията, която обяви исляма за най-голямата заплаха и за "фашистка" идеология, би взела 42 места в парламента и около четвърт от гласовете на всички избиратели. Ако приемем за отправна точка извънредните избори през 2012 г., когато PVV спечели 27 места, можем да забележим ежеседмично нарастване на подкрепата с по едно място. Според същото проучване управляващата коалиция от Народната партия и Лейбъристката партия би получила 27 места срещу 79 от изборите през 2012.

Geert Wilders изпраща политически послания, които конструират **нативистки нагласи**. През 2012 г. например, PVV активира сайт, в който холандските граждани се приканват да подават оплаквания срещу имигранти. "Имате проблеми с хора от Централна и Източна Европа? Загубили сте работата си заради поляк, българин или друг източноевропеец? Уведомете ни", приканва сайтът. След протест на редица посланици водачът на Партия на свободата заяви, че събира информация за обществените вреди и натиска върху работните места. Еврокомисарят по правосъдието Вивиан Рединг нарече антиимиграционния сайт "открит призив към нетърпимост в разрез с европейските принципи". *Европа може да се задръсти. Получихме над 32 000 съобщения. Уебсайтът е хит*, заяви Wilders в отговор на нейното изявление. Рединг прикани всички хора в Холандия да не следват призивите към нетърпимост, а вместо това ясно да заявят, че Европа е територия на свобода, а нетърпимостта няма място на континента. В Европа отстояваме свободата и отвореността на континента, така че гражданите на ЕС да бъдат свободни да се движат, работят и учат, където пожелаят. Гражданите на 27-те страни в Общността трябва да се чувстват у дома си, независимо къде решат да се

¹⁷ *The attitude of Hungarians to the refugee crisis.* // <<http://hungarianspectrum.org/2015/10/08/the-attitude-of-hungarians-to-the-refugee-crisis/>>

¹⁸ *Dutch Anti-Islam Politician Geert Wilders Surges in Polls.* By Josh Lowe On 1/25/16 // <<http://europe.newsweek.com/geert-wilders-poll-anti-islam-419080>>

установят, добави тя.¹⁹ Преследвайки политическата си цел за достъп до изпълнителната власт, партийният лидер продължи: *От 1-ви януари 2014 година българите и румънците вече няма да имат нужда от разрешение за работа в Холандия. В страната ни ще нахлуят стотици хиляди. Ако е мъж на място, министърът на труда трябва да се погрижи границите ни да останат затворени за българи и румънци и след 2014 година. Призовавам го да постъпи така.*²⁰

Geert Wilders се опита да превърне в капитал и анти-имигрантските настроения в цяла Европа заради нападенията над жени в новогодишната нощ в Кьолн. През януари той организира митинг в холандския град Spijkenisse, където определи бежанската криза като "ислямска инвазия" и раздаде фалшив лютив спрей на жени, докато ги предупреждаваше да се пазят от „ислямски тестостеронови бомби“.

Още с появата си на политическата сцена Wilders избра **секюритизация по отношение на исляма** и това се превърна в запазена марка на неговия политически език. „Призрактът на исляма броди из свободния свят“ е предупреждение, което той отправя през 2013. Като нарече исляма „най-страшното зло, което мъчи света днес“, той добави ислямофобията към политическия дневен ред на Холандия и Европа. И обвини западните политици, че подценяват опасността от исляма, настоявайки да спрат имиграцията от ислямските страни²¹. В реч на митинг през 2014²² Wilders задава въпроса: Повече или по-малко мароканци искате? Тълпата се смее като на комедия и отвърща „по-малко, по-малко, по-малко“. *Тогава ще уредим това*, е обещанието на партийния лидер, *коранът трябва да се забрани, а броят на мароканците да се намали, за да се намали престъпността*. Другите партийни лидери осъдиха това политическо поведение. Дори и холандската преса, която се колебаеше да нарече такава реторика расистка, а Партията на свободата "крайноядсна", намери тази провокация за отишла твърде далеч.

Франция

Резултатите от изборите за Европейски парламент през 2014 показаха ръст на подкрепата от страна избирателите за КДРП: Франция 25%; Дания 23%, Великобритания 22%; Австрия 20%; Унгария 15%; Финландия 13%; Гърция 12%. Особено значим е фактът, че **Front National (FN), Национален фронт** за първи път в тридесетгодишната си история стана най-голямата партия на национално ниво и най-голямата крайноядсна/радикална партия в Европа²³.

В първия тур на местните избори през 2015 г. Front National регистрира безпрецедентна победа. Три седмици след атентатите от Париж партията на Marine Le Pen, изразяваща загриженост за нарастващата миграция и опасността от тероризъм получи в първия тур 29,5 до 30,8% от гласовете. Това е най-добрият резултат на партията в историята на регионалните избори²⁴. Поддръжниците на партията се надяват, че след президентските избори през 2017 ще я видят в Елисейския дворец.

Дъщерята на Jean-Marie Le Pen, основателят на Front National през 1972, си е създавала репутация на последователен говорител срещу имиграцията и Европейския

¹⁹ *Посланици от ЕС срещу антиимигрантския сайт на холандската Партия на свободата* // 13 февруари 2012 15:58 http://darknews.bg/view_article.php?article_id=854008

²⁰ *Преди изборите в Холандия. Герт Вилдърс: Българи и румънци - във от ЕС. Дойче веле* | 11:30 | 29 август 2012 // <<http://www.mediapool.bg/gert-wilders-balgari-i-rumantsi---van-ot-es-news196743.html> >

²¹ *Global Journalist Staff Immigration fears feed European far-rightists*. 31 October 2013. // <<http://globaljournalist.org/2013/10/immigration-fears-feed-european-far-rightists/>>

²² *The Dutch far-right. A step too far?* Mar 20th 2014, 18:07 by M.S. // <<http://www.economist.com/blogs/Charlemagne/2014/03/dutch-far-right> >

²³ Russo, Luana (2014). "France: The historic victory of the Front National" (PDF). In De Sio L.; Emanuele V.; Maggini N. The European Parliament Elections of 2014 (PDF). Rome: CISE. pp. 181–188. ISBN 978-88-98012-15-2. Retrieved 11 January 2015.

²⁴ *Льо Пен триумфира във Франция. Крайноядсната партия Национален фронт печели до 30,8% на първия тур на местните избори във Франция* // <http://www.investor.bg/evropa/334/allio-pen-triumfira-vyv-francia-207318/>

съюз. Според нея всички проблеми на Франция произтичат от съляп конформизъм по отношение на ислямските страни. На митинг в Лил тя заявява, че имиграционната политика е неадекватна, сътворена без загриженост за местните хора и при отказ от прилагане на принципа за асимилация²⁵. Нейната политическа комуникация е учебнически пример за конструиране на **нативистки нагласи**. Кампанията ѝ в регионалните избори използва постер, на който са снимани две млади жени – едната с бурка, а другата – с лице, на което е нарисован френският триколюр. Текстът е кратък: *Изберете своя квартал! Гласувайте за Фронта!* Имиграцията и радикализацията са ключовите теми, по които президентът Оланд е остро критикуван. На друг постер четем: *Имигрантите ще гласуват...ти въщи ли оставаш?!!*²⁶

Трудно може да се отрече, че в ранните си години FN повдига други проблеми, миграцията е по-скоро маловажна тема. В зрялата си възраст обаче партията определено придобива образ на антиимигрантска. Тя се противопоставя на имиграцията от Северна Африка, Западна Африка и Близкия изток. Откакто става лидер на FN през 2011 г. Marine Le Pen се асоциира със **секюритизация** - социално конструиране на екзистенциални заплахи за светския характер на държавата. Тя постоянно изразява опасения, че мюсюлманите имат намерения да наложат на коренните французи своите ценности. След Арабската пролет тя води кампания да не се допускат в Европа мигранти от Тунис и Либия²⁷.

Въпреки изборния си успех Marine Le Pen си дава сметка, че Front National има минало, което е изградило демонизиран образ на партията и той продължава да отблъсква избиратели. Този образ е профилиран с антисемитизъм и расизъм. Нейният баща е обвиняван, че отрича Холокоста, а това се смята за престъпление във Франция. Затова тя не само се погрижи за неговото оттегляне, но възнамерява²⁸ да промени и името на партията въпреки съпротивата от страна на твърдото ядро от партийни последователи.

Изследването на Nick Gutteridge²⁹

В края на 2015 г. публицистът Nick Gutteridge направи обзор на представянето на крайнодесни партии в Европа. По-надолу ще се позовем на неговите данни и наблюдения, за да допълним картината, която според нас сигнализира промяна в европейската политика и намаляваща подкрепа за партиите на мейнстрийма.

В продължение на десетилетия след втората световна война в **Германия** няма място за крайнодясна политика. Но бежанската криза и решението на канцлера Ангела Меркел да отвори врати за неограничен брой мигранти възпламени напрежения, които пораждат тревоги от завръщането на националистическите идеи. Авторът се позовава на проучвания на общественото мнение, според които **Alternative für Deutschland (AFD), Алтернатива за Германия** печели влияние, като прави изявления срещу бежанците. Кампанията на партията преминава под мотото "Убежището изисква граници - червен картон за Меркел". Ако през септември 2015 партията привлича подкрепа от 4%, то през декември тази подкрепа е вече 8% . В

²⁵ *Future president? Marine Le Pen's National Front gains blockbuster victory in regional vote.* 7 Dec, 2015 © Pascal Rossignol / Reuters// <https://www.rt.com/news/325000-le-pen-national-front-vote/>

²⁶ *Front National election poster calls on French voters to 'Choose Your Suburb' - with a veiled woman or without* Thursday 3 December 2015, <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/front-national-election-poster-calls-on-french-voters-to-choose-your-suburb-with-a-veiled-woman-or-a6759186.html>

²⁷ Squires, Nick (8 March 2011). "Marine Le Pen planning Italy trip to condemn North African refugees". The Telegraph (Rome). Retrieved 15 January 2016

²⁸ *Marine Le Pen revives plan to rename Front National France's far-Right leader believes a name change would help her party shed its "demonised" image.* By David Chazan, // <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/>

²⁹ Вж. MAPPED: Shocking march of the far-right across Europe as migration fears reach fever pitch. Nick Gutteridge PUBLISHED: 10:00, Sat, Dec 26, 2015 | <http://www.express.co.uk/news/world/629022/EU-migration-crisis-far-right-parties-Europe-Germany-Sweden-France>

същото време подкрепата за Християндемократите на Меркел спада от 40% на 37%.

Открито крайнодясното движение **Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des Abendlandes (Pegida)**, Патриотични европейци срещу ислямизация на Запада (Пегида) проведе един от своите най-големият митинги в Дрезден през октомври, успявайки да изведе на улицата 20 000 поддръжници, за да протестира срещу имиграцията. Нагласите на Пегида към имигрантите са многократно сравнявани с тези на нацистите. Един от говорителите на митинга открито заяви, че за негово съжаление "концентрационните лагери вече са извън строя".

През 2015 в Германия е регистрирано рязко покачване на броя на атаките срещу жилища на имигранти. Авторът се позовава на Amadeu Antonio Stiftung и PRO ASYL, благотворителни организации, които събират статистически данни, за да разкрие потресавачи факти: до края на октомври 2015 г. е имало 429 атаки срещу бежански приюти, в това число 93 палежа, а през цялата 2014 г. те са били общо 153.

В Италия избирателите са изправени не само пред икономически трудности. Те живеят на брега на Средиземно място, фронтната линия на миграционната криза. Въпреки че страната се управлява от социалистическото правителство на Matteo Renzi, **Lega Nord**, Северна лига успя да постигне реален напредък в последните избори. Тази партия, известна с ксенофобските си коментари срещу ромите и имигрантите, си осигури най-добри резултати на регионалните избори тъкмо през 2015 г. Избирайки твърда антиимигрантската платформа, Lega Nord спечели областите Венето и съседна Ломбардия с 50% от гласовете на избирателите. Партията нанесе унизителен удар на управляващите социалисти, като привлече 20% от избирателите в Тоскана, люлката на левоцентристката Демократическа партия на Renzi.

Като определя като ексцентричен Matteo Salvini, лидера на Лигата, авторът припомня факти за политическото му говорене. Той е настоявал ромските лагери да бъдат съборени, той е нарекъл еврото "престъпление срещу човечеството" и дори е обвинил папа Франциск в предателство към християните, защото насърчава диалога с мюсюлманите. Във Венето партията му нареди на служителите на реда да премахнат бежанските приемни центрове в близост до туристическите забележителности, като твърди, че видът на африканските мигранти има "опустошителен ефект" върху местните търговци. Matteo Salvini, самопровъзгласилият се лидер на дясното политическо пространство в Италия, заема празната, оставена от падането на бившия президент Силвио Берлускони, и неговата партия е кандидат за по-голям успех, когато италианците отидат до урните през май 2018.

Dansk Folkeparti (DF), Датската народна партия е достатъчно успешна при последните избори в Дания, за да стане балансьор, който може да свали коалиционното правителство. Партията финишира втора в общите избори през юни 2015 г. като взе 21% от гласовете на избирателите и 37 места в 179-местния парламент на страната. Лидерът на партията Kristian Thulesen Dahl в крайна сметка е избрал да участва в управляващата коалиция с консерваторите, но наскоро е заплашил да напусне правителството, ако то направи някакъв опит да смекчи позицията си по отношение на имиграцията. Лидерът на свалените от власт социалдемократи е призовал за компромис и смекчаване на датските имиграционните закони, но DF е толкова мощна, че това изглежда изключително малко вероятно.

Датската народна партия е основана през 1995 г. чрез кампании срещу масовата миграция и мултикултурализма. Бившата лидерка Pia Kjaersgaard тогава е казала, че "не иска Дания да бъде мултиетническо, мултикултурно общество". През

2010 г. DF е предложила пълна забрана за всички имигранти от страни извън Европа, с изключение на бежанци, нуждаещи се от подслон. Възходът на крайната десница в Дания е сравним със ситуацията в други скандинавски страни, които са слабо заселени и според анализатори са неподходящи да приемат огромен брой имигранти от Близкия изток.

Perussuomalaiset (PS), Истински финландци е партията, която се радва на мълниеносен възход, подобен на този на Датската народна партия и сега е основен играч в коалиционното правителство на Финландия. Националистите станаха втората по големина политическа партия на Финландия, след като спечелиха 17,7% от гласовете в общите избори през април 2015 и се договориха за съвместно управление с консерваторите. Подобно на Датската народна партия, Истински финландци подкрепят леви икономически политики, които са обвързани с твърдолинейна позиция по отношение на имиграцията.

Нейните лидери публично осъждат расизма и дискриминацията, макар че някои от нейните депутати, като Teuvo Hakkarainen например станаха известни с използването на думи с пейоративен смисъл по отношение на черните хора и с подигравателни реплики относно ислямските молитви. Основана през 1995 г., PS стана по-разпознаваема през последните години в контекста на нарастващата имиграция. Тя успя да направи пробив и да се превърне в третата по големина партия във Финландия през 2011. През същата година проучване на общественото мнение показва, че 51% от избирателите са съгласни с твърдението, че "хората от някои раси не са в състояние да живеят в модерно общество".

В **Гърция** политиката се превърна в битка на два фронта. Страната е поразена от съкрушителна икономическа депресия и от непрестанен приток на мигранти, които пресичат по море от съседна Турция. Въпреки че си избрала радикално социалистическо правителство, през 2015 г. гърците подкрепиха и открито фашистката **Χρυσή Αυγή, Golden Dawn, Златна зора**. Станала известна с употребата на насилие, тази партия е и сред големите победители в парламентарните избори през септември, свикани, за да могат избирателите да си кажат думата по спорния спасителен пакет на ЕС относно гръцката дългова криза. Изборният резултат показва най-вече нарастващата популярност на нео-фашистката Златна зора, която остана трета с повече от 7% от гласовете. След като резултатът беше обявен, нейният говорител Илиас Касидиарис, татуиран със свастика, тържествуващо заяви: *Golden Dawn е движение с власт, вече не е само протестно движение*. Гръцките прокурори обвиниха членовете на Златна зора, че участват в престъпна група, а не в политическа партия. Повечето от нейните лидери са получили присъди за ужасяващи престъпления, включително убийство, въоръжени нападения, пране на пари и трафик на хора, които те отричат.

Вотът на гърците има своето обяснение, това е вот на хора в безизходица. Обикновените гърци се чувстват предадени от другите европейски страни. Те смятат, че спасителните пакети са спрели имплозията на гръцката икономика, но са задушили нейното възстановяване. Страната също така е на фронтовата линия на текущия бежански поток, със 7000 имигранти, пристигащи на бреговете ѝ всеки ден. Затова не е изненадващо, че Златна зора получи по-голяма подкрепа от избирателите в наводнените с чужденци острови Лесбос и Кос и в района на Атина. Икономическите проблеми на Гърция и положението с мигрантите няма да бъдат преодоляни скоро, а това означава, че Златна зора има потенциал да се включи по-сериозно в борбата за власт в бъдеще.

Въпреки че **Швейцария** не е член на Европейския съюз, тревогата от растящата миграционна криза е белязала начина на мислене на хората. Малката алпийска държава, известна с шоколад, часовници и дискретни банки, се наклони надясно през последните избори, след кръвовагубата на центристките партии.

Ултраконсервативната **Schweizerische Volkspartei (SVP)**, Швейцарска народна партия предупреждава за "хаос от убежища" в Европа и иска да наложи строги квоти за имигранти. На парламентарните избори през октомври партията спечели 29,4% от гласовете и си осигури най-високия резултат, който някога е постигала. Възходът на партията се дължи и на гняв, подхранван заради редица двустранни споразумения на Швейцария с ЕС, включително и обещанието да приеме сирийски бежанци, като част от по-широката система от квоти, договорена между държавите-членки.

Швейцарските медии определят изборния резултат като "rechtsrutsch", подхлъзване надясно, и предупреждават, че това ще доведе до още по-голямо изолиране на страната от останалата част на Европа.

Противоречивата партия се вълече в расов скандал още през 2007 г., след като използва очевидно расистки лозунги, в които чужденците се приравняват с престъпници. Публичната ѝ кампания внушаваше, че трябва да се депортират всички чуждестранни престъпници. На плаката на партията бяха показани три бели овце, които изритват една черна през границата на фона на швейцарското знаме. И това е пропаганда в страна, чието население се състои от много чужденци (повече от една пета), голямата част от които са живели в страната в продължение на много години, но не притежават швейцарско гражданство.

ОБЕКТИВНО ЗА МИГРАЦИЯТА

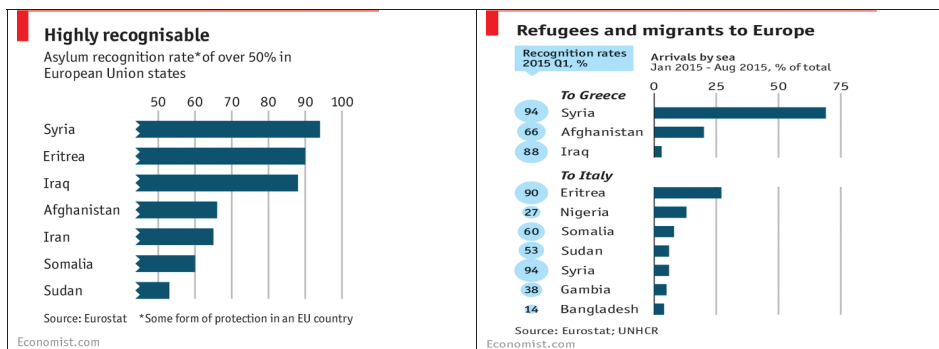
Свидетели сме на най-голямата миграционна вълна след Втората световна война. Стотици хиляди се устремиха към Европа от страни с репресивни режими и граждански войни. В Европейския съюз и в държави-членки се разгаря дискусия по въпроса как да се справим с кризата. Освен прояви на щедрост, хуманност и солидарност обаче, тази дискусия включва опити за публично лансиране на откровени лъжи относно мигрантите. Ще приведем аргументи в подкрепа на тази теза, като се позовем на авторитетни мнения и анализи.

Ще започнем със становището на експерта по миграция Hein de Haas, ко-директор на Международния институт по миграция и професор по миграция в Оксфордски университет и в Университет Маастрихт³⁰. Той коментира, че трябва да се отнасяме критично към 5 мита за миграцията.

Първи мит: мнозинството от хората са икономически мигранти.

Едно от необоснованите твърдения гласи, че мнозинството хора, които влизат в Европа, са икономически мигранти, които търсят по-добри икономически възможности. Унгарският премиер например твърди, че икономическите мигранти са „огромното“ мнозинство и характеризира кризата като „бунт на нелегални мигранти.“ Подобни гледни точки изразяват консервативни политици като британеца Nigel Farage и словака Robert Fico. Такава теза обаче няма много общо с реалността. Според UNHCR, Агенцията на ООН относно бежанците, около 50% от хората, които са пристигнали в Европа по море, са от Сирия – страната, разкъсвана от кървав конфликт, където бомбардировките и насилието са всекидневна заплаха. Друга голяма част от бежанците са от Афганистан и Ирак, където заплахата от смърт е постоянна. На следващо място са бежанци, които търсят спасение от потисничество, а понякога и от насилствена мобилизация, налагана от режимите в Еритрея и Гамбия. В анализ на The Economist (<http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/09/economist-explains-4>) е направена общата преценка, че 75 % от хората, които са тръгнали към Европа по море са от страни, на които Европейския съюз осигурява помощи под различна форма.

³⁰ 5 Major Myths Of Europe's Refugee And Migrant Crisis Debunked . Nick Robins, The Huffington Post, Updated Sep 22, 2015// http://www.huffingtonpost.com/entry/europe-refugee-migrant-crisis-myths_us_55f83aa7e4b09ecde1d9b4bc

Втори мит: мигрантите и бежанците могат да останат в Турция.

Друга теза, която се прокарва често, е, че бежанците и особено сирийците трябва да си останат в съседните страни. Тръгнали са към Европа не от страх за живота си, а от желание да живеят в благоденстващи страни. Според унгарския премиер например, Турция е сигурна страна, по-рисковано е да се пътува към Европа. Подобна гледна точка обаче пренебрегва проблеми с правния статут на бежанците в Турция и другите съседни страни, както и очерталата се там хуманитарна криза.

Турция, която е приела 1.9 милиона сирийци, всъщност не им предоставя статут на бежанци съгласно договореното в Женевската конвенция и Протокола за статута на бежанците. Турция не е подписала част от споразумението и по тази причина не е напълно обвързана с него. Вместо това, Анкара предлага временна закрила на сирийските бежанци, допускайки, че те ще си тръгнат обратно. Освен това, след като хуманитарната помощ се стопи, условията за бежанците в Турция постоянно се влошават, има огнища на напрежение с местното население, лагерите са пренаселени.

В Ливан сирийците вече съставляват една пета от населението. Повече от половината от тези над 1.1 милиона бежанци живеят в несигурни жилища, според Агенцията на ООН за бежанците. Условията в Йордания, където се намират над 600 000 сирийски бежанци, са приблизително еднакво тежки. Две трети от сирийското бежанско население там живее в бедност, а един на всеки шест бежанци е в крайна бедност пак според оценки на ООН. Голямата част от сирийските бежанци нямат достъп до законна работа в Йордания, Ливан и Турция и на практика нямат права или гарантирана минимална заплата. Чрез Световната програма по храните е била осигурявана прехрана за бежанците, но средствата са на привършване. Сега бежанците получават само около 50 цента на ден. Според върховния комисар на ООН за бежанците António Guterres след години в изгнание, спестяванията на бежанците са отдавна изчерпани и те все повече прибягват до просия, оцеляване чрез секс и детски труд.

Трети мит: нямат вид на хора, които се нуждаят от помощ.

Антиимигрантски групи охулват мигрантите, че много от тях имат смартфони, носят скъпи дрехи или като цяло изглежда, че са в добро здравословно състояние. Идеята, че човек трябва да изглежда беден или болен, за да му бъде предоставено убежище, съдържа фундаментална липса на разбиране за това какво е бежанец. Хората, потеглили към Европа идват от различни среди, включително от средната класа или от богати и образовани семейства, но те са били принудени да напуснат заради военен конфликт, застрашаващ живота им.

Проучване на сирийските бежанци в Ливан, публикувано в The Washington Post (<https://www.washingtonpost.com/posteverything/wp/2015/09/09/syrian-refugees-could-help-america-we-should-welcome-them>) показва, че около половината от тях са квалифицирани или полу-квалифицирани работници. Сирия е държава, където има между 75 и 87 мобилни телефонни абоната на 100 души според доклади, публикувани в Канада. (<http://www.cbc.ca/news/world/for-syrian-refugees-smartphones-are-a-lifeline-not-a-toy-1.3221349>). Пак там е цитиран британски вестник, който в свое заглавие открито пита: *Изненадани сте, че сирийските бежанци имат смартфони? Вие сте идиоти*. Смартфоните са жизненоважно средство за комуникация и навигация по маршрутите до Европа. Бежанците и мигрантите използват тези устройства за GPS, както и да се свържат с членовете на семейството и други пътници. Те могат да пратят съобщение или да потърсят помощ, тъй като несъмнено са предприели дълго и опасно пътуване.

Четвърти мит: екстремисти на ИД се представят за бежанци

В медиите се публикуват снимки, които трябва да докажат, че бежанците са терористи. Една снимка претендира, че показва боец на Ислямска държава, който е сниман да държи пушка в Сирия по-рано през годината, а след това се усмихва на друга снимка, влизайки в Европа с тениска, на която пише "благодаря". Друга снимка пък показва бежанци, които носят флага на Ислямска държава и атакуват германски полицаи. В действителност двете снимки не са на терористи. Сниманият с пушка е профилиран от Асошиейтед прес, за да се установи, че е бил командир от Свободната сирийска армия, преди да се реши да бяга от конфликта и сега се надява да посрещне семейството си в Холандия. Снимката с флага пък е от преди години и на нея не става дума за бежанци. Фотосите изразяват страха на европейските длъжностни лица и медиите, че бойци на ислямската държава могат да се крият сред мигрантските групи, за да се промъкнат в Европа и да извършат терористични атаки. Зад тези страхове обаче не стоят факти. Агенцията за граничен контрол на Европейския съюз не е дала конкретни доказателства в подкрепа на идеята, че бунтовници на Ислямската държава са сред мигрантите.

Reinoud Leenders, професор по международни отношения и експерт по Близкия Изток в Кралския колеж в Лондон, смята, че е малко вероятно Ислямска държава да се впуска в такава сложна схема за извършване на терористични атаки. (Los Angeles Times <http://www.latimes.com/world/europe/la-fg-europe-refugees-security-20150913-story.html>). В края на краищата, много членове на Ислямска държава са бойци, които вече притежават европейско гражданство. Но проблемът разбира се не трябва да се подценява. Доброто решение е да не се допуска нелегална миграция, т.е. мигрантите трябва да се движат по безопасни, законни и документирани канали, за да бъдат проверявани и регистрирани.

Пети мит: бежанците ще сринат икономиката

Друга критична тема около мигрантската криза е за огромната икономическа цена. Новодошлите ще отнемат работни места от местното население и то ще обеднее. Този аргумент не издържа. Икономисти твърдят, че ако се използва правилно, притокът на бежанци в действителност може да има положителен ефект върху икономиката. Проучванията в редица страни показват, че когато бежанци се смесват с местно население се постига дългосрочен положителен или неутрален ефект върху икономиката на страната.

Миграционният експерт Hein de Haas също потвърждава, че като цяло миграцията има по-скоро малък, отколкото радикален или отрицателен ефект върху икономиките. Според него да се твърди, че миграцията някога е била причина за структурна безработица, каквото е едно от твърденията, или пък за несигурност на пазара на труда, е некомпетентно. Несъмнено обаче трябва да се плати цена и тя е

свързана с приемането и устояването на мигрантите. Но в дългосрочен план, миграцията е потенциално доходна инвестиция.

Ще се позовем³¹ и на авторитетна публикация на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, озаглавена Добра ли е миграцията за икономиката, в която са посочени следните обобщения:

Трудови пазари

- мигрантите са 47% (САЩ) и 70% (Европа) от ръста на работната сила през последните 10 години;
- мигрантите заемат ниши както в бързо развиващи се, така и в западащи икономически сектори;
- младите мигранти (както и коренните граждани) са по-добре образовани от тези, които приближават пенсиониране;
- мигрантите допринасят значително за гъвкавостта на пазара на труда, особено в Европа.

Бюджет

- мигрантите внасят повече (данъци и осигуровки), отколкото получават;
- трудовите мигранти въздействат най-добре на бюджета;
- заетостта е най-големият фактор за нетния фискален принос на мигрантите.

Икономически растеж

- миграцията увеличава населението в трудоспособна възраст;
- мигрантите пристигат с умения и допринасят за развитието на човешкия капитал в приемащите страни;
- мигрантите допринасят за технологичния прогрес.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2015 г. The Economist публикува рейтинг на държави-членки на ЕС въз основа на показателя **брой приети мигранти на 100 000 местни граждани**.³²

Както се вижда от графиката, в абсолютни числа Германия приема най-много мигранти. Но като се вземе предвид фактът, че населението на Германия е 80 млн., държавата се класира на 10-то място, предоставяйки убежище на 50.2 мигранти на всеки 100 000 германски граждани. Швеция, обаче, която е сравнително малобройна нация, е много по-щедро приемаща мигранти със съотношение 317.8 към 100 000.

Общият поток от мигранти към държави-членки на ЕС през цялата 2014 г. е около 0.03% от цялото население на ЕС, през 2015 г. има нарастване, но за него все още не са публикувани данни. Дори този показател да се е удвоил или утроил, той не може да бъде основание за портретиране на апокалипсис и на непреодолима миграционна криза.

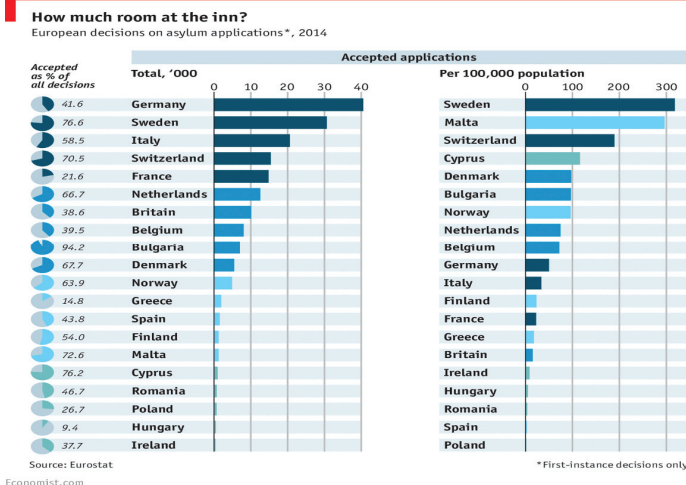
Независимо от това обаче в Европа надигат все по-силно глас крайнодесни/радикални партии. Както показахме в това изследване, те се фокусират върху социално конструиране на нативистки нагласи и секюритизация, за да разширяват

³¹ Is migration good for the economy? Migration Policy Debates. // <http://www.oecd.org/migration/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf>

³² Daily chart. Europe's migrant acceptance rates. Sep 1st 2015, 17:07 by The Data Team <http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2015/09/daily-chart>

електоралното си влияние и да увеличават нишата си на политическия пазар. Очевидно успяват и, както стана ясно, ще бъдат незаобиколим фактор в политическото бъдеще на Европа.

Във вътрешнополитически план партиите на политическия мейнстрийм ще бъдат изправени пред предизвикателството да намерят адекватен политическа отговор и да сключат обществен договор със своите избиратели относно **приоритетно решаване на проблеми, свързани с миграцията**. Най-важният от тези проблеми е мигрантите да имат достъп до **убежище не само в материален, но и в духовен смисъл**. Те трябва не само да опознаят, но и да разберат смисъла на европейската култура и нейните ценности.

Във външнополитически план леви, десни и центристски партии ще трябва да продължат никога несвършващия разговор за бъдещето на Европейския съюз. Каквито и ракурси да се разкрият, приоритетно ще трябва да се намери отговор на въпроса **какво европейските граждани могат да очакват от Европейския съюз днес**.

След края на Втората световна война европейците очакваха мир и просперитет. Двадесет и пет години по-късно на фона на динамична европейска интеграция те бяха забравили за ужаса на войната и се радваха на висок жизнен стандарт в държавата на благоденствието. За разлика от своите родители, които бяха страдали от голямата депресия и войната, те имаха политическа и икономическа сигурност, която им позволи да отстояват свободи, права на човека и чиста околна среда. Европейският изток беше отделен с желязна завеса. Гражданите му живеяха в дефицитна икономика, а темите за свободата и правата на човека бяха табу.

След края на Студената война източноевропейците имаха очаквания да живеят в държави на благоденствието и на върховенство на правото. Двадесет и пет години по-късно те си дават сметка, че не са догонили своите западно-европейски съграждани. Западноевропейците пък имаха очаквания да запазят качеството си на живот и високите си нива на сигурност. Вместо това обаче, те станаха свидетели на свиваща се средна класа и променяща се социална държава с трайна безработица и икономически кризи. В такава социално-психологическа среда разговорът за солидарност към новите мигранти е сложен, а въпросът за смисъла на Европейския съюз е без еднозначен отговор.

Днес партиите на мейнстрийма трябва да се справят с усещането на западно- и източно европейците, че очаванията им се изплъзват. Затова те трябва да наложат нов дневен ред в Европейския съюз, който да ги убеди, че Съюзът им е необходим и че може да даде живот на новите им мечти.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Жан-Ив Камю. *Мутиращите крайни десници в Европа, 20ти март 2014*//<<http://bg.mondediplo.com/article1190.html>>
- [2] Uwe Backes, *Political Extremes: A Conceptual History From Antiquity to the Present (Политически крайности: история на понятието от Античността до наши дни)*, Routledge, Абингдън (Великобритания), 2010.
- [3] *2/3 от европейците смятат, че проблемът с мигрантите трябва да се решава централно от ЕС*//<<http://www.mediapool.bg/23-ot-evropeitsite-smyatat-che-problemat-s-migrantite-tryabva-da-se-reshava-tsentralno-ot-es-news240498.html>>
- [4] Betz, Hans-Georg. *Against the 'Green Totalitarianism': Anti-Islamic Nativism in Contemporary Radical Right-Wing Populism in Western Europe* // Christina Schori Liang, ed. *Europe for the Europeans*, 2007,
- [5] Schrag Peter. *Not Fit For Our Society: Immigration and Nativism in America*, University of California Press, 2010
- [6] Buzan, Wæver and de Wilde. *Security: A New Framework of Analysis* . Lynne Rienner Pub, 1997
- [7] *Austrian far-right party ejects MP over anti-Semitic comments*. (Reporting by Francois Murphy; Editing by Mark Heinrich) World | Mon Nov 2, 2015 3:47pm EST//<<http://www.reuters.com/article/us-austria-antisemitism-idUSKCN0SR1Z220151102>>
- [8] *Asylum quarterly report*. //<http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_quarterly_report>
- [9] *Austria's Right-wing populist party makes huge gains fuelled by migrant crisis fears*.// <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/austria/11896406/Austrias-Right-wing-populist-party-makes-huge-gains-fuelled-by-migrant-crisis-fears.html>
- [10] *Refugee crisis is a boon to Vienna's far-right party*.//<<http://www.dw.com/en/refugee-crisis-is-a-boon-to-viennas-far-right-party/a-18772019>>
- [11] *Controversial slogans not racist, says Austria's far-right*.//<<http://www.dw.com/en/controversial-slogans-not-racist-says-austrias-far-right/a-5927239>>
- [12] *Profile: Far-right Sweden Democrats*. /<<http://www.bbc.com/news/world-europe-29202793>>
- [13] *Orban: Muslims threaten European identity*. //<<http://www.thelocal.de/20150904/orban>>
- [14] *Ian Traynor in Brussels: Migration crisis: Hungary PM says Europe in grip of madness*. 3 September 2015 //<<http://www.theguardian.com/world/2015/sep/03/migration-crisis-hungary-pm-victor-orban-europe-response-madness>>
- [15] *The 2014 Hungarian parliamentary elections, or how to craft a constitutional majority* . By Cas Mudde April 14, 2014 // <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/04/14/the-2014-hungarian-parliamentary-elections-or-how-to-craft-a-constitutional-majority/>
- [16] *Jobbik's policy proposals realized by Fidesz: A summary in 10 points* //<<http://deconspirator.com/2015/05/15/jobbiks-policy-proposals-realized-by-fidesz-a-summary-in-10-points/>>
- [17] *Anti-Semitism in Hungary. Márton's list*. Nov 28th 2012//<<http://www.economist.com/blogs/easternapproaches/2012/11/anti-semitism-hungary>>
- [18] *The attitude of Hungarians to the refugee crisis*. //<<http://hungarianspectrum.org/2015/10/08/the-attitude-of-hungarians-to-the-refugee-crisis/>>
- [19] *Dutch Anti-Islam Politician Geert Wilders Surges in Polls*. By Josh Lowe On 1/25/16 // <http://europe.newsweek.com/geert-wilders-poll-anti-islam-419080>

- [20] *Посланици от ЕС срещу антиимгрантския сайт на холандската Партия на свободата*// 13 февруари 2012
http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=854008
- [21] *Преди изборите в Холандия. Герт Вилдерс: Българи и румънци - във от ЕС.* Дойче веле 29 август 2012 // <http://www.mediapool.bg/gert-vilders-bulgari-i-rumantsi-van-ot-es-news196743.html>
- [22] *Global Journalist Staff Immigration fears feed European far-rightists.* 31 October 2013.// <http://globaljournalist.org/2013/10/immigration-fears-feed-european-far-rightists/>
- [23] *The Dutch far-right. A step too far?* Mar 20th 2014, by M.S.
<http://www.economist.com/blogs/Charlemagne/2014/03/dutch-far-right>
- [24] Russo, Luana (2014). "*France: The historic victory of the Front National*" (PDF). In De Sio L.; Emanuele V.; Maggini N. *The European Parliament Elections of 2014* (PDF). Rome: CISE. pp. 181–188. ISBN 978-88-98012-15-2. Retrieved 11 January 2015.
- [25] *Льо Пен триумфира във Франция. Крайнодясната партия Национален фронт печели до 30,8% на първия тур на местните избори във Франция*// <http://www.investor.bg/evropa/334/a/ljo-pen-triumfira-vyv-franciia-207318/>
- [26] *Future president? Marine Le Pen's National Front gains blockbuster victory in regional vote.* 7 Dec, 2015 © Pascal Rossignol / Reuters// <https://www.rt.com/news/325000-le-pen-national-front-vote/>
- [27] *Front National election poster calls on French voters to 'Choose Your Suburb' - with a veiled woman or without* 3 December 2015,
<http://www.independent.co.uk/news/world/europe/front-national-election-poster-calls-on-french-voters-to-choose-your-suburb-with-a-veiled-woman-or-a6759186.html>
- [28] Squires, Nick (8 March 2011). "Marine Le Pen planning Italy trip to condemn North African refugees". *The Telegraph* (Rome). // <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france> Retrieved 15 January 2016
- [29] *Marine Le Pen revives plan to rename Front National France's far-Right leader believes a name change would help her party shed its "demonised" image.* By David Chazan, Paris 19 Dec 2015 // <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/12059738/Marine-Le-Pen-revives-plan-to-rename-Front-National.html>
- [30] *MAPPED: Shocking march of the far-right across Europe as migration fears reach fever pitch.* Nick Gutteridge, Dec 26, 2015//<<http://www.express.co.uk/news/world/629022/EU-migration-crisis-far-right-parties-Europe-Germany-Sweden-France>>
- [31] *5 Major Myths Of Europe's Refugee And Migrant Crisis Debunked* . Nick Robins, *The Huffington Post*, Updated Sep 22, 2015//<http://www.huffingtonpost.com/entry/europe-refugee-migrant-crisis-myths_us_55f83aa7e4b09ecde1d9b4bc>
- [32] *Is migration good for the economy? Migration Policy Debates.* // <http://www.oecd.org/migration/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf>
- [33] *Daily chart. Europe's migrant acceptance rates.* Sep 1st 2015, by The Data Team <http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2015/09/daily-chart>

За контакти:

Доц. д-р Мими Корнажева, катедра „Европеистика и международни отношения“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, тел. 082 /888 656, e-mail: mkornazheva@uni-ruse.bg

Студията е рецензирана.